

Naročnina listu: Celo leto 80 din., pol leta 40 din., četrt leta 20 din., mesečno 7 din. Izven Jugoslavije: Celo leto 160 din. Inserati ali oznanila se zaračunajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Maša Straža

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

»Maša Straža« izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Z uredništvom se more govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure. — Rokopisi se ne vračajo. — Nezaprte reklamacije so poštnine proste. — Telefon interurban št. 113.

33. številka.

MARIBOR, dne 24. marca 1926.

Letnik II.

Vatikan in fašizem.

da bod
ajšer pogosto izrabljajo sovražniki katoliške cerkve na videz mirno razmerje med Vatikanom in fašizmom, proti katoliški cerkvi. Hočejo pač reči, da je fašistična Italija — katoliška država. Ako bi tako razmerje res obstajalo, bi za katoliško cerkev ne bilo slabo in bi se tega niti vsi veselili. Tako pa moramo reči, da je med cerkvijo in državno oblastjo v Rimu še vedno — neporavnano razmerje.

Ugleden katoliški list v Florenci »Unita cattolica«, ki ga izdajajo jezuitje, je pred kratkim prav odločno zavrnil naziranje, da bi fašistična Italija bila res katoliška država. Imenovani list zavrača to naziranje posebno zavoljo tega, ker katoliški Italijani in še posebej katoliška cerkev ne odobravajo nasilnega vladanja fašistov in tudi za nje ne odgovarjajo. Fašistična vlada smatra katoliško cerkev le kot človeško ustanovo, ki skrbi za moralno in dobrotelost. S tem pa še nikakor ni rečeno, da je država, ki na ta način ceni katoliško cerkev, že katoliška. Katoliška država je le tista, ki krščanstvo v svojih postavah izvaja in ga smatra za podlago in izvor vsega političnega delovanja. Jasno pa je, da Italija niti od daleč ni taka država.

Uradno glasilo Vatikana, »Osservatore Romano« je k izvajanju tega lista pripomnilo, da dokler je rimsko vprašanje nerešeno, ne more biti govora, da je Italija res katoliška država. Papež potrebuje za svoje stališče — popolno svobodo in neodvisnost, zato še tudi zdaj ne gre iz Vatikana v znak protesta, da mu je ravno Italija storila krivico, ko mu je vzela neodvisnost.

Mussolini pa išče vedno bolj pota, po katerih bi se naj zblížila Vatikan in Italija. Ob priliki svetega leta je sicer šla državna oblast romarjem zelo na roko, pa ne zato, ker so katoličani, pač pa, ker so prinašali denar v Italijo. Isto je letos tudi s proslavo sv. Frančiška. Če se iste udeležuje tudi fašistična vlada po svojih zastopnikih, dela zopet ne iz načelnosti, pač pa iz dobičkaželjnosti.

Ze pred letom dni pa je Mussolini načel neoficijelna pogajanja z Vatikanom. Papež k tem pogajanjem ni poslal nikogar. Bili pa so tam razni višji cerkveni dostojanstveniki, ki so se dogovarjali le v svrhu informacij. Ker pa so mnogi bili mnenja, da so bila ta pogajanja oficijelna, je zdaj poslal papež posebno pismo svojemu tajniku kardinalu Gaspariju, v katerem ponovno zavrača oficijelnost onih razgovorov. Enako papež tudi odločno izjavlja, da mora Italija najprej popraviti krivico, ki jo je storila papežu, potem šele se bo Vatikan pogajal.

Tako je zdaj papež sam načel rimsko vprašanje od njegovega začetka. Jasno je, da bo papež vstrajno zahteval popolno svobodo in popravilo vseh krivic, ki so se zgodile, ko so vzeli papežu cerkveno državo. Mussolini ima vsled tega prav težko stališče in bo težko mogel skozi med upravičeno odločnostjo papeža in prenapeto odpornostjo italijanskih šovinistov. To vprašanje, ki ga je lansko leto Mussolini načel in je nanj prejel zdaj odločen odgovor iz Vatikana, bo moral zdaj rešiti. Eno pa lahko že zdaj rečemo, da tukaj s svojo trdo glavo ne bo prodril tako kot si morda misli. Ne bo zadostovalo, da Mussolini le lepe besede govori, v dejanju se bo moral pokazati, da misli resno, kar je začel. Katoličani širom sveta mu sicer prav nič ne zaupajo.

Politične beležke.

Vlada je trdna, pravijo Radičevci, ki hočejo storiti vse, da le v vladi ostanejo. Tudi Pašič je poslal v javnost vest, da se prav dobro počuti v vladi z Radičem, ker še ni imel tako poslušnih ministrov. Še radikalni ministri mu bolj zobe kažejo, kot pa radičevski. Pa kljub temu, da je vlada tako trdna, pa istočasno Pašič in Radič govorita o preosnovi vlade. Vzroki te rekonstrukcije pa so edino v radikalnem klubu, kjer respektirajo Pašiča le vsled njegove 80letnice. Ako se z novo rekonstrukcijo Pašiču posreči pomiriti nasprotja v radikalnem klubu, tedaj bode res trdna vlada. Radikalni bodo dalje vladali, Radičevci pa dalje prijateljsko kimali na vsak predlog, ki ga bodo radikalni predložili. Samo pri nas je tako, da se navadno takrat vladi stolski poderejo, kadar se beseduje, češ, da je trdna.

Kronanje. V dobro poučenih krogih v Beogradu se zatrjuje, da se bo vršilo kronanje našega kralja še telkom letošnjega leta. Samostan Žiče, kjer se je vršilo kronanje starih srbskih vladarjev, se namreč hitro popravlja. Kronanje bi se tako vršilo koncem meseca avgusta v zgoraj omenjenem samostanu. Takoj po kronanju pričakujejo v Beogradu obisk italijanskega kralja in francoskega državnega predsednika. O teh obiskih se sedaj vršijo že službena pogajanja. Beograjska občina išče posojilo, da bi uredila našo prestolico tako, da bi nudila dostojno lice za sprejem visokih obiskov.

Kralj se zanima za proračun. Kralj Aleksander zasluhuje te dni razne finančne strokovnjake, da mu povedo svoje mnenje o proračunu. Kakor izvemo, bo sprejel tudi

zastopnike opozicije, da sliši tudi njene predloge. Pri tej priliki je prav, da se znova povdari, da je ravno Slovenija preobdavnica in da je po proračunu krivično zapostavljena.

Ninčič je prišel. V Beogradu so zelo nervozno pričakovali Ninčiča iz tujine. Zdaj, ko se je vrnil, se enako nestrpno pričakuje, kaj bo povedal. Kažejo se obrisi novih zunanjepolitičnih načrtov. Gre pač za najtesnejšo vez balkanskih držav. Dogovor med Jugoslavijo in Grčijo je po poročilih beograjskih listov že gotov. Da se pa doseže protitež Italiji, ki naj nikakor nima vsega vpliva na Balkanu, se je tudi Francija zavzela za to državnoopravno vez balkanskih držav. Opozicija je za to, da bo javnost poučena o zunanji politiki, sklenila zahtevati od zunanjega ministra jasno besedo.

Trgovska pogodba z Avstrijo. Dne 22. t. m. se je vršil v narodni skupščini sestanek odbora za trgovsko pogodbo z Avstrijo. Jugoslovanski klub je bil zastopan po dveh poslancih. Poslanec Franjo Žebot je pokazal na velike nedostatke pogodbe, ki ne štiti dovolj obmejne prebivalstva, posebno ne kmetov, domačih obrtnikov in tudi ne konsumentov. K sestavljanju pogodbe niso pozvali strokovnjakov, ki razmere dejansko poznajo, pač pa je imel glavno besedo Savč. Glede izvoza naše živine ni dosegla delegacija niti malo tistih ugodnosti, ki jih je dala Avstrija Madžarski. Enako se je zgodilo glede izvoza mesa. Kakor navadno, tako se je zgodilo tudi tu, da več dajemo, kakor pa prejmemo. — Ob tej priliki je poslanec g. Žebot povdarjal še to dejstvo, da še pri tem izvozu, kolikor ga je, postopajo carinske in politične oblasti prav ovirano. Obmejni promet je tako oviran, da je v največjo škodo, ki seveda ravno obmejno prebivalstvo napravi nezadovoljno. Že železniški promet je prav slab, zveze maloštevilne in neprimerne. Vsek promet po cesti pa je zabranjen. Zaradi teh in še več drugih nedostatkov sta poslanca SLS dala posebno mnenje k pogodbi. Pogodba se bo takoj po sprejetju državnega proračuna obravnavala v narodni skupščini.

Ves svet govori o preganjanju južnotirolskih Nemcev. Zakaj? Zato, ker so znali Nemci iz Nemčije in iz Avstrije braniti svoje sorojake in so si upali vsemu svetu povedati, kako se zatira nemška narodna manjšina v Italiji. Slovencev in Hrvatov pa je v Italiji skoro štirikrat več. Godi se jim ista krivica, ki jo enako občutijo. In vendar živa duša po svetu ne govori o tem. Tudi v Ženevi se ni izrekla ne ena beseda. Kaj ni nobene države, ki bi se potegnila za Slovence in Hrvate v Italiji, ki bi rekla za nje vsaj enkrat eno besedo? Kolikor nam je znano, obstoja neka kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev. Vemo tudi, da bo v krajem zunanji minister govoril v narodni skupščini o zunanji politiki. Ne vemo pa, če bo kaj takega povedal, da bo ves svet slišal, da ne pustimo zatirati svojih sobratov v Primorju.

Dr. Josip Hohnjec je predaval v Beogradu v ženskem klubu, kjer je razvil program SLS z ozirom na žensko vprašanje. Nastopil je za enakopravnost ženstva pred državnimi postavami.

Razpust zagrebske radikalne organizacije. V zadnji seji glavnega odbora radikalne stranke je bila razpuščena zagrebska radikalna organizacija. Izvršila se bo popolna reorganizacija zagreške skupine tako, da se razveljavijo vsi dosedanja pristopi in se izvede ponovni vpis vseh članov, kakor da se snuje popolnoma nova skupina. Vodstvo zagrebskih radikalov prevzemajo popolnoma novi ljudje, ker so dosedanja voditelji s svojimi medsebojnimi prepričaji povzročili omenjeno krizo.

Evropa in Rusija.

Zadnji čas se Evropa vedno bolj ozira proti Rusiji. Sema se zaveda, da je nanjo navezana, z njo organsko združena. Nemogoče je napraviti kitajski zid ob evropskih mejah Rusije. Rusija sama pa, ki si je v tem času že pridobila svoj vpliv v Aziji, se tudi prizadeva, da bi si pridobila v Evropi mesto, ki ji gre.

Zdaj je začela Rusija s svojo propagando v Evropi. Prvo dejanje je že izvršeno. Sporočila je namreč javnosti o svoji vojaški moči in pripravljenosti. Ta sporočila javljajo o 1 in pol milijonu izvežanih vojakov, o vojaški vzgoji mladine od šolskih let pa do aktivne službe, o zrakoplovstvu, ladjah in najmodernejših bojnih sredstvih. Rusija ve, da je v Evropi, ki še vedno tako militaristično misli, na prvo sredstvo, pridobiti si ugled, če poroča o sabljah.

Učinek te propagande ni izostal. Evropa se je začela sistematično zanimati za Rusijo. Vsi časopisi so polni člankov o njej. Na licu mesta se hočejo prepričati, če je stanje v Rusiji res takšno. Na povabilo, naj obišče Rusijo, se je prvi odločil kot poročajo angleški listi, Lloyd George, angleški politični kmar. Njega posebno zanima, v koliko je Rusija napredovala v svoji trgovini in industriji. Ogledal si bo posebno petrolejske vrelce v Baku, Grosnyu in v Embi, kjer so preje gospodarili Angleži, pa jim je sovjetska Rusija ta podjetja konfiscirala. Istočasno je v Berlinu posebna ruska komisija, ki bo kupila 50 ladij za

prevažanje tega petroleja. Pri tem nakupu so Rusi nastopili kot najboljši kupci v Evropi, plačajo takoj. Tudi na velesejmu v Lipskem so to pokazali. Zato je res že čas, da gre angleški trgovec — pogledat rusko trgovino!

Za Rusijo se zanima seveda tudi Amerika. Znani severnoameriški senator Borah, ki nastopa za sporazum z Rusijo, se bo prihodnji celi mesec mudil v Rusiji. Z njim so se odločili iti tudi drugi senatorji njegovega mišljenja. V Rusiji se pripravljajo na primeren sprejem, ker pripisujejo temu obisku veliko važnost. Po tem obisku namreč se pričakuje, da se uredijo med Rusijo in Severno Ameriko državnoopravni odnosi in se sklenejo razne politične in gospodarske pogodbe.

Rusijo smatrajo posebno nemški tehniki vseh vrst kot svojo obljubljeni deželo. Za gospodarski dvig te obširne, po carizmu zatirane, po boljševizmu zrušene Rusije, je potrebno veliko tehničnih strokovnjakov. Samo iz Dunaja namerava Rusija poklicati 150 inženjerjev za kovinsko industrijo.

Naša država se Rusije še vedno zelo boji. Istina je sicer, da Rusija dela boljševiško propagando po vsej Evropi, vendar se mora priznati, da ji to ni uspelo. Uspelo pa ji bo, če se še tako branimo njenega vpliva, alko bodo državne oblasti tako neprevidno tlačile narode k tlom in jim jemale svobodo in ovirale njihov gospodarski razvoj. Najboljše sredstvo proti vplivu boljševizma je pravično vladanje, v katero narodi zaupajo in nihče ne bo niti mislil na — boljševiške metode. Pri naši sedanjih vladi seveda ni najti tega pojmovanja. To je pokazalo tudi njeno postopanje proti sklepu delavske zbornice v Ljubljani, ki je sklenila poslati deputacijo v Rusijo za pregled delavskega stanja. Vlada je ta sklep razveljavila in delo delavske zbornice zaustavila.

Naše mnenje glede Rusije je, da naj jo Evropa skuša spraviti na pot rednega državnega gospodarstva in krščanskega življenja, s tem pa bo Evropa rešila največji krščanski in slovanski narod, rešila pa bo tudi sebe pred nevarnostjo boljševizma.

Po svetu.

Rumunska kriza. V Rumuniji se že dolgo časa govori o vladni krizi. Zdi se, da je sedaj vladi Brătianu končno odzvonilo. Parlament sprejme namreč tekom tedna zakon o volilni reformi, naker se bo sestavila nova vlada, ki bo vodila volitve. Radi razdelitve ministrskih sedežev je nastal v dosedaj složni opoziciji razkot. Kmetijska stranka, ki je namočenjša, zahteva notranje ministrstvo za svojega voditelja dr. Lupu, nacionalisti pa hočejo imeti na tem mestu profesorja Jorga. Vlado bo sestavil general Avarescu.

Grčija brez državnega predsednika. Dosedanji predsednik grške republike, general Kondiliš, je podal iz neznanega vzroka ostavko. Za novega predsednika kandidira dosedanja diktator general Pangalos.

D'Annunzio zblaznel. Znani italijanski pesnik in politični pustolovec D'Annunzio je zblaznel in je pod zdravniškim nadzorstvom. Pred kratkim so v Milanu igrali v gledališču njegovo igro »Sv. Sebastijan«, ki je pa talka, da so katoličani isti večer v svojih cerkvah priredili zadoštile pobožnosti.

Pred novo ofenzivo v Maroku. Dosedaj je vladalo na maroškem bojišču zatišje, izvzemši manjše praške. Francoski listi sedaj poročajo, da je to neaktivnost pripisovati velikim pripravam za ofenzivo, s katero v kratkem pričnejo španske in francoske čete.

Pomlad v snegu. Začetek pomladi je dočakala srednja in severna Evropa v snegu. Iz Nemčije, Francije, Češkoslovaške, Avstrije in drugih držav prihajajo poročila o velikih snežnih metežih in o hudem mrazu.

Za „povzdigo“ tujskega prometa.

V ponedeljek je bil odprt vinski sejm v St. Ljnu v Slov. gor. Za obilen obisk tega sejma se je delalo precej reklame po našem in avstrijskem časopisju. Pred vsem se je skušalo pritegniti na ta sejm vinske kupce iz Graza in vseh obmejnih avstrijskih krajev. Avstrijci so se tudi odzvali časopisnemu povabilu in se jih je zbralo več nego sto v ponedeljek zjutraj na cesti ob naši meji nad St. Ljnom, odkoder so jo nameravali mahitati peš, da si ogledajo ta sejm in sklenejo vinske kupčije z našimi vinogradniki. Ko so se pojavili ti Avstrijci pred našo obmejno stražo v trdni nadi, da ne bodo imeli nikakoršnih ovir pri prestopu meje, jih ta ni pustila na naša tla. Čakali so tamkaj cele ure, preklinjali našo upravo in preteklo je od zjutraj do blizu popoldne, predno je izvedel o tem skandalu zastopnik velikega župana na sejmu g. inženjer Zidanšek, ki je seveda takoj alarmiral gospodo pri mariborskem velkem županstvu, da je odredila potrebno za prestop avstrijskih vinskih kupcev in kletarskih strokovnjakov na naše ozemlje. Ko je

dospelo to dovoljenje in bilo sporočeno obmejni straži, sta že odšli dobri dve tretjini Avstrijcev, preklinjajoč naše žalostne in za naše gospodarstvo porazne upravne razmere.

Pri pogledu na ta škandalozno netaktnost se moramo vprašati: Kdo je kriv, da se ravno v naših severno-obmejnih krajih gazi malodane dnevno ugled naše uprave in države same? Je li mar zakrivila ta nastop napram Avstrijcem obmejna straža?

Kaj še! Straže ni nikdo obvestil, da bodo ta dan hoteli na šentiljski vinski sejm najuglednejši Avstrijci, da stopijo z našimi vinogradniki v kupčijsko razmerje. Straža ima nalog: ne pustiti nikogar, ki ni oborožen z vsemi mogočimi štamplikami na potnem listu, preko meje na naše ozemlje! Neinformirana žandarmerija je tudi v tem slučaju vršila samo svojo dolžnost.

Odgovornost za to nečuvno postopanje nosi glava uprave — veliko županstvo, ki straže ni obvestilo in jej ni dalo potrebnih navodil. Naš veliki gospod župan dr. Otmar Pirkmajer je velik prijatelj raznih anket za povzdigo vinogradništva, živinoreje in seveda pred vsem tudi tujskega prometa. Saj smo še pred nekaj dnevi doživeli, da je g. veliki župan sklical posebno anketo, na kateri se je zavzemal za povzdigo tujskega prometa in je sklepe tega posvetovanja tudi razbožnal po časopisju. Ko je pa prišel trenutek, da bi res dokazal, koliko mu je v resnici za prireditve tujcev v naše kraje, pa je odrekla njegova zmožnost in je blamiral pred celo avstrijsko javnost sebe, našo upravo in državo.

Mariborski veliki župan je dobro znal, kedaj se bode vršil šentiljski vinski sejm, da ga bodo posetili tudi avstrijski interesi, katerim bo treba iti na roko, a v svoji brigi za »povzdigo« tujskega prometa se ni povspel niti tako daleč, da bi bil izdal po svojih organih najprimitivnejša navodila obmejni straži.

G. Pirkmajer je res mojster, ko je treba svojim lastnim zmožnostim (recte nezmožnostim) peti slavo po Žerjavovem časopisju, a v praksi pa je in ostane nezmožen policajdemokrat, ki razume reprezentanco v korist svoje osebe, a ko gre za povzdigo državnih koristi in ugleda, pa je ničla, ki nikdar in nikoli ni za velikega župana obmejne mariborske oblasti!

Za slučaj obmejne brezaktčnosti, kojega krivda pade na velikega župana, bo Jugoslovanski klub zainteresiral tudi radičevce ter radikale in upamo, da bo dobil gospod Pirkmajer pred parlamentom »pohvalo« iz ust trgovskega ministra ker tako »lepo« pobija tujski promet. Tokrat g. Pirkmajerju ne bo nič koristilo njegovo debelo prijateljsko voz g. ministrom policije Maksimovičem. Žebot.

Iz Slovenije.

VINSKI SEJM V ŠT. ILJU.

Ideja vinskih sejmov je bila v Št. Ilju lepo izvedena. Organizirani vinogradniki so razstavili v lepo in okusno opremljeni dvorani nasproti kolodvora 345 vzorcev svojih vin. Tehnika je bila brezhibna. Cene so skoraj dosledno odgovarjale kvaliteti in našim tržnim razmeram. Ponujena vina so bila lepe barve, čistega okusa, zdrava in marsikateri biser se je našel med njimi. Posebno traminci, burgundci, muškati in silvanci so se odlikovali po finem okusu in bukeju. S to prireditvijo so šentiljska vina stopila v krog naših priznanih štajerskih vin.

Precejšnje število došlih kupcev in interesentov iz do matih krajev in iz Nemške Avstrije je pozdravil v imenu prirediteljic te razstave: kmetijskih podružnic v Št. Ilju, Jarenini, Sv. Jakobu in Št. Jurju, starosta tamošnjih vinogradnikov g. Franjo Thaler. Pozdravil je tudi zastopnika velikega župana, kmetijskega referenta g. svetnika Zidanška, ki je otvoril vinski sejm, g. ravnatelja mariborske vinarske šole, kletarskega nadzornika g. Zabavnika, predsednika Pokrajinske zveze jugoslovanskih vinogradnikov g. Košarja in druge kmetijske in vinarske strokovnjake. Sejem in razstava sta trajala dva dni. Moralni uspeh je zasiguran in tudi gmotni ne bo izostal. Le naprej po začrti poti!

Poslanec Franjo Žebot je posredoval pri politični in carinski oblasti, da se ukine prepoved radi mlinov ob Muri. Upamo, da bo oblast spreviedela, da so za Slovenske gorice mlinci ob Muri neobhodno potrebni.

Važno za veroučitelje. Vse veroučitelje, dušne pastirje, učitelje na ekskurendnih šolah in oddelkih za oddaljene otroke ter nestalno nameščene učiteljice ženskih ročnih del pozivljamo, da predložijo vsaj do dne 5. aprila t. l. prijave za nagrade in potnine (vsako na posebnih poli) v smislu razglasa bivšega višjega šolskega sveta v »Uradnem listu« št. 8 iz leta 1923. (Fr. Fink, IV. zvezek, št. 2) s torazliko, da navedejo samo eno razdobje in sicer čas od 1. januarja do 31. marca 1926. Veroučitelji naj pošljejo prijave naravnost računovodstvu Delegacije ministristva financ, osekú za ljubljansko in mariborsko oblast v Ljubljani, vsi ostali pa uradnim putem po sreskih poglavarjih velikemu županu mariborske oblasti.

Obmejna ljudska knjižnica pri Sv. Marjeti ob Pesnici. Dne 16. 8. 1925 smo tu ustanovili podružnico Jugoslov. Matice, ki šteje danes že 203 članov. Prevzeli smo s tem tolivažno narodno-obrambno in narodno-izobraževalno delo v obmejnem ozemlju. Pod okriljem Jugoslovanske Matice snujemo obenem prepotrebno nam Obmejno ljudsko knjižnico.

Razno od Sv. Marjete niže Ptuja. Vlada je obljubila, da bo začela letošnjo zimo z regulacijskimi deli ob Dravi, a o izpolnitvi te obljube še ni niti sluha in ne duha. — Pri nas je zadnje dni zapadel sneg, ki je zadržal Poljance pri sajenju krompirja in prekinil kopanje po goricah. — Naši vinogradniki tožijo, da ne morejo prodati vina, ker so vinske cene sedaj slabše, kakor so bile ob Božiču.

Edina rešitev iz te vinske mizerije bi bila prireditve vinskega sejma v Ptuj, o katerega potrebi se je že pisalo, a sedaj so vsi ti glasovi umolkli. — Naši čebularji so že razvozili okrog svojo robo. Kupčija z lukom je bila slaba, ker primanjkuje glavnim odjemalcem te robe Hrvatom denarja, katerega nimajo niti za koruzo. — Zanimanje za elektrifikacijo Spodnjega Dravskega polja se je poglobilo, znamenje denarno slabih časov.

Nova pota velikega Žerjavovca. Vsakemu je znana iz časopisja napredna osebnost g. Lovreta Petovarja iz Ivanjke pri Svetinjah. Ta gospod si je v medvojnihi časih toliko opomogel, da je lahko po preobratu stopil kar v prve vrste dr. Žerjavovih policajdemokratov. Lovretova strankarska pripadnost mu je v dobi Pribečević-Zerjavovega vladanja donasala osebne koristi, ki so daleč presegle vrednost pojedinih banketov, katere je prirejal na čast raznim dr. Žerjavom, dr. Lipoldom itd. Za Žerjavom pa so se zaprla vladna vrata, so že tudi zaprta precej dolgo in ni nobenega upanja, da se bodo sploh še kedaj odprla. Izključitev Žerjavovcev od vladne mize je dobro znana g. Petovarju, ki je strankarski idealist le tako dolgo, dokler mu je politična farba v osebno korist, radi tega pa se ukvarja v zadnjem času prav resno s politično preorientacijo iz Žerjav-Pribečevićevega tabora pod Pašičevo brado. G. Lovro Petovar išče stike preko slovenske radikalije z beograjsko. Ne bo dolgo in javnost bo zvedela, da se pri Petovarju ne gostijo več Lipoldi-Kodermani, ampak Niko Zupančiči, Müllerji itd. G. Petovar ubira torej nova politična pota, ki mu obetajo nove koristi. —ak.

Vlom v Trbnjah pri Vuzeu. V soboto zvečer, dne 20. t. m. so neznani tatovi vdrli na trbnjski postaji in odnesli blagajno, v kateri je bilo čez 2000 D. Isto noč je bilo ukradeno tudi železniškemu čuvaju Naberiku vse perilo. Tatove pridno zasleduje orožništvo.

Smrt starega poštarja. Starejši prebivalci slovenske kraške kotline se sigurno dobro spominjajo iz časov, ko še ni bilo železnice Celje-Dravograd, starega postiljona Mihe, ki je dan za dnem skozi 40 let vozil pošto iz Slovenjgradca v Dravograd. Omenjeni postiljon Michael Rener, je umrl dne 19. t. m., v starosti 77 let. Dolgo vrsto let je služil zvesto Gollovi hiši. Na zadnji poti ga je spremlilo številno občinstvo. Naj v miru počiva.

Usmrtilitev roparja Hotka v Celju. V zaporih celjskega okrožnega sodišča se nahaja že dalje časa od lanske porote na smrt obsojeni ropar Hotko, ki je ustrelil mesarja Kraljiča, ga oropal in nato položil njegovo truplo pod vlak. Po smrtni obsodbi je hlinil Hotko umobolnost in je bil radi tega odpremljen v Ljubljano v opazovalnico. Ljubljanski zdravniki so spoznali Hotka kot popolnoma zdravega ter odgovornega za roparsko dejanje. Te dni se bo izvršila v Celju Hotkova usmrtilitev.

Zopet nesreča pri celjski smodnišnici. V nedeljo zvečer ob pol 11. uri je bil obstreljen v bližini celjske smodnišnice 25letni cementni izdelovalec iz Gaberje, Karel Svedovnik. Vračal se je mimo pokopališča domov po poti, ki vodi mimo smodnišnice. Ko je bil kakih 50 m odaljen od poslopja, ga je nenaekrat pozvala vojaška straža s klicom »Stoj!« Svedovnik je na klic obstal ter odgovoril na vprašanje, kaj išče tu, da gre domov. Ker je po nepredvidnosti napravil še korak vstran ter stopil pri tem v jamo, je vojak menda mislil, da hoče pobegniti, ter je ustrelil. Strel je zadel Svedovnika v prsi ter šel od leve strani na desno skozi oboje pljuče nad srcem. Ranjenca sta vojaka spravila v vojašnico na Gaberje, odkoder so ga prepeljali v bolnišnico. Poškodba je smrtonovarna in ranjenec je ne bo prebolel. Ker se dogajajo v bližini smodnišnic čisto podobne nesreče, bi bilo umestno, da bi jih vojaška oblast ogradila in straže naj bi rabile orožje samo proti onim, ki prestopijo ograjo.

Vtopljenec v Savinji. Preteklo nedeljo so potegnili iz Savinje med Petrovcami in Zalcem truplo trgovskega pomočnika Pankracija Peteka. Polkojni je bil komij pri trdki Stermecki v Celju. Ker pa je bolehal na tuberkulozi, se je nahajal že dalje časa na bolniškem dopustu. Ni dognano, ali je po nesreči zašel v Savinjo, ali si je sam končal življenje.

Roparji na delu. Od Sv. Krištofa pri Laškem poročajo: Dne 20. marca med 7. in 8. uro zvečer je bil napaden od treh maskiranih roparjev mladi posestnik na Strnici, Vladimir Kačur. Tolovaji so ga zvezali, mu zamašili usta z gobo in nato so ga izropali. Vzeli so mu 121 D gotovine, 1 škatljo globina, 1 škatljo vžgalic, nekaj kovanega drobiža ter pol rokava od suknje. Po oropanju so ga razvezali in pobegnili. Kačur je na srečo plačal malo pred napadom strešno opeko v trgovini g. Puncerja, sicer bi bil ob precejšnji denarni svoto. Rop se je izvršil na okrajni cesti na prostoru, kjer se od okrajne ceste odcepi občinska, ki pelje proti hiši g. Peteka.

Direkcija državnih železnic v Ljubljani objavlja, da obravnava odškodninske in povračilne zadeve, za preveč plačano vozarino, na transportu izgubljen ali pokvarjen robo, komercijelno oddeljenje te direkcije v Ljubljani, ne pa kontrola dohodkov v Mariboru, kamor se prizadete štanke po veliki večini pomočoma obračajo.

Kolodvorske restavracije. Direkcija državnih železnic v Ljubljani je razpisala natečaj za uporabo kolodvorskih restavracij v Mariboru, Ljubljani, Zidanem mostu, Grosupljem in kolodvorskih okrepčevalnic v Grobelnem, Velenju in Brežicah. Restavracije in okrepčevalnice se bodo oddale za dobo treh let.

Stanje bolnikov v bolnicah Slovenije. Zadnji »Uradni list« prinaša izkaz o stanju bolnikov v bolnicah Slovenije. Po tem izkazu je število oskrbovancev v vseh razredih sledeče: Splošna bolnica v Ljubljani 634, bolnica za ženske bolezni v Ljubljani 122, umobolnica v Ljubljani 266, blaznica-hiralnica v Ljubljani 222, bolnica za duševne bolezni na Studencu 420, splošna bolnica v Mariboru 272, javna

bolnica v Celju 236, javna bolnica v Brežicah 92, javna bolnica v Slovenjgradcu 96, javna bolnica v Murski Soboti 126, javna bolnica v Ptuj 49, hiralnica v Ptuj 116, hiralnica v Vojniku 171, ženska javna bolnica v Novem mestu 65, bolnica usmiljenih bratov v Kandiji 84, javna obč. bolnica v Krškem 47. Skupno se nahaja v vseh bolnicah 3018 oskrbovancev.

Ljutomer. (Vprizoritev Pasijona.) Pred nabito polno dvorano Katoliškega doma se je prvič uprizoril v Ljutomeru Pasijon. Igralci so se potrudili, da so svetopisemske osebe podali zgodovinsko resnično. Vsa drama, ki se je razvijala pred očmi občinstva, je na to napravila mogočen vtis, kar se je poznalo iz tihoie v dvorani, ki je pri drugih predstavah nismo vedno imeli. — Da se da tudi drugim prilika, da vidi Pasijon, se ta uprizori še 25. t. m., ob pol 4. uri in dne 28. t. m. na cvetno nedeljo, ob pol 3. uri popoldne. Priporočamo, da cenjeni gosti kupijo vstopnice že v predprodaji, ker na dan predstave bodo sedeže težko dobili. Saj so bili sedeži za prvo predstavo razprodani že v petek pred predstavo! — Ne zamudite ugodne prilike! — Prosili smo sicer za polovično vožnjo, pa je nismo dobili.

Starši že gotovo dolgo premišlujejo, kako bi na najprimernejši način razveselili svoje otroke z velikonočnimi darili. Mnogo je daril, toda malo takih, da bi bili otroci z njimi zadovoljni. Edino darilo, ki vam ga more naš list svetovati, in ki bi gotovo zadovoljilo vsako mlado srce, je deset srečk »Loterije v korist zgradbi Društvenega doma pri Sv. Antonu v Slov. gor.« S takim darilom bo gotovo vsak najmanjši in največji zadovoljen, saj ve, da lahko na tej letoriji dobi pohištvo, šivalni stroj, kolo, voz, zlato uro, srebrno uro, namizno opravo, namizno orodje, moško obleko, žensko obleko itd.; Vas pa še vendarle stane darilo najmanj (30 D), ker stane srečka samo (!) 3 D. Tole darilo Vam naš list najtopleje priporoča in Vam svetuje, da takoj pišete na »Pripravljalni (loterijski) odbor« pri Sv. Antonu v Slov. goricah, po 50 srečk, ker jih je že malo, in ker bi Vam gotovo bilo žal, če ne bi nobene dobili. Vaši otroci pa se bodo veselili velikonočnih praznikov in Vam bodo iz dna srca hvaležni, ker ste jim izbrali tako lepa darila.

Hmeljarji, pozor! Žal je veliko število hmeljarjev bilo tako nepredvidnih, da so prodali svoj hmelj kupcem, kateri ga niso hoteli ali niso zamogli plačati. Ti kupci so računali na to, da bodo s pričakovanimi velikimi dobički lahko plačali na kredit vzeto blago. Ker pa cene hmelja nevdzdržno in naglo padao, imajo spekulantí s hmeljem velike izgube, tako da se je bati marsikaterega poloma. Lahkovernim prodajalcem je nujno priporočati, da še pravočasno iztirjajo kupnino za svoj hmelj, predno bo to zanje prepozno.

Dnevne novice.

Pašičev sin Rado bo predmet interpelacije, ki jo bo te dni vložila skupna opozicija. Interpelacija obravnava razne dobave državnim institucijam, ki jih je ravno Rado Pašič dobil na podlagi raznih »intervencij«. Ko bo interpelacija vložena, jo bomo v izvešču priobčili.

Naš kovan denar. V teh dneh pripelje v Gruž poseben parobrod za 20 vagonov novega kovanega denarja po 1 in 2 D. Polovico denarja bodo izločili v Gružu, ostalo polovico pa v Sušaku. Znano pa je, da imamo že v zalogi kovani drobiž po 10 in 25 par, ki ga je vlada leta 1920 dala v promet, pa ga potem zaustavila, ker je bila kovina več vredna kot pa je novce — veljal. Še zdaj je novce á 25 par dražji za državo kot pa 2 dinarski denar. V načrtu imajo, ta novce še zadržati. Pač pa nameravajo dati v promet en milijon zlatnikov s sliko kralja Aleksandra. Te zlatnike bi dali skovati iz zlatnikov, ki jih je naša država dobila iz likvidacije avstro-ogrške banke. To namero hočejo izvršiti letos ob priliki kraljevega kronanja v avgustu. —

Z batinami. »Novi list« iz Sušaka poroča, da je tamojšnja policija aretirala nekega delavca, češ, da je kradel. Delavec se je branil, da je nedolžen. Toda policija mu je z batinanjem hotela izsiliti priznanje. Delavec se ni udal. Izpričalo se je, da je popolnoma nedolžen. Postopanje policije pa je javljeno ministrstvu za notranje zadeve v Beogradu.

Dinamit v peči. V selu Boru v okolici Zaječara je imel kmet Vladanovič v peči skrit dinamit. Ko so bili razni sosede v hiši zbrani, je nenadoma dinamit eksploziriral in zrušil hišo, ki je pokopala ljudi pod seboj. Dva sta bila na mestu mrtva, eden pa težko ranjen. — Oblasti so vpeljale strogo preiskavo.

Požar v predilnici lanu. V bližini Sombora je pogorela tovarna Stjepana Gertnerja. V tovarni se je nahajala moderna predilnica za lan, ki je popolnoma uničena. Škoda znaša okrog 1.000.000 din. Rešiti ni bilo mogoče ničesar, ker so se veliki kupi suhega lanu bliskovito vneli ter onemogočili gašenje.

Največji most na svetu. V kratkem začnejo graditi največji most na svetu in sicer v mestu San Francisco v Združenih državah Severne Amerike. Stroški so preračunani na 26.000.000 dolarjev. Razdalja med krajnima stolpoma je 1200 m, nasipi, ki vodijo na most, so dolgi 800 m, višina mosta nad vodno gladino je 315 m.

Koliko je pojedel človek, ki je 70 let star? Človek, ki je 70 let star, je pojedel v svojem življenju toliko živeža, da bi ga osem polnih velikih vagonov komaj prepeljal. Ako računamo, da je vsi živeti na en dan tehtal 3 kg, je v 70 letih zavžil 81.769 kg.

Težka borba z blaznim človekom. V bližini Zateca na Češkem se je pripetil slučaj, ki je vso okolico razburil. 21 letnemu mladeniču Antonu Šestak se je omračil um. Skušal se je obesiti, pa so ga domači rešili. Tedaj pa je zblaznel in začel divjati, da so vsi bežali od

njega. V roke je dobil koso. Ker so se domači pozaprl, je divjal v vas, kjer je vsakega napadel, kogar je srečal. Nekaj pogumnih fantov se je zbralo, da ga ukroto. Pa je tudi te pregnal s svojo koso. Vsi ljudje so se pozaprl. Šestak je začel pobijati šipe. V sosednji vasi so izvedeli, kaj se pri sosedih godi in kakih 100 ljudi je šlo ogroženim vaščanom na pomoč. Blazni Šestak se je moral boriti proti 100 napadalcem in še proti vaščanom, ki so prišli iz svojih hiš. V tem je prišla tudi orožniška patrulja, kateri se je dal Šestak mirno zvezati.

Šola za smejanje. Kaj si vse ljudje izmislili! V Parizu so ustanovili šolo za smejanje, da se ljudje znajo potem prav smejeti. Ta šola je tako draga, da tisti, ki dobivajo račun za šolanje, se takoj nehajo smejeti.

Kislo zelje je v Ameriki izredno priljubljena jed. Ker je tudi zelo zdrava, so sedaj ustanovili posebna društva, ki javno zagovarjajo prehranjevanje s kislim zeljem.

Opozoritev trgovcem s strupi in z modro galico. V št. 7 Uradnega lista iz letošnjega leta so bila objavljena »pravila« za prodajo in posest strupov. Izdalo jih je ministrstvo za narodno zdravje že leta 1921. Ta pravila urejajo trgovino s strupi tako, da so za naše kraje nemogoča. Tudi prištevajo med strupe take predmete, ki so se po naših dosedanjih predpisih in obrtni praksi mogli prodajati brez koncesije za strupe, kakor soda, modra galica in podobno. Končno bi izvajanje teh pravil v Sloveniji nasprotovalo tukajšnjim zakonitim predpisom, kojih naredbo ministrstvo ni moglo razveljaviti. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo je zato posredovala pri velikih županih v Ljubljani in Mariboru ter dosegla, da sta izdala podrejenim oblastvom nalog, da se ravnajo glede prodaje strupov po dosedanjih predpisih, ker gori omenjena pravila ne veljajo za Slovenijo, temveč samo za kraje bivše kraljevine Srbije. — Zbornica opozarja na to vse trgovce s strupi, posebno pa trgovce z modro galico, od katerih so nekatere oblasti prve stopnje že zahtevale dovoljenje po novih pravilih.

Borza (Avala). Zürich zaključni: Beograd 9.135, Pariz 18.325, London 25.25, Newyork 519.375, Milano 20.885, Berlin 123.65, Madrid 73.20, Brüssel 21.10, Amsterdam 208.10, Varšava 62.50, Prag 15.385, Wien 73.175, Budapest 0.00727 tri četrt, Bukarest 2.18, Sofija 3.75, Atene 7.15. Zagreb devize: Pariz 200 do 202, London 276.04 do 277.24, Newyork 56.6756 do 56.9756, Wien 8.008 do 8.048 (8.004 do 8.044), Praga 168.15 do 169.15, Berlin 1351.50 do 1355.90, Milano 227.75 do 228.95, Zürich 1093.40 do 1097.40.

Udarec za udarcem.

Hvala Bogu, minuli so oni žalostni časi, ko je bila SDS strankarska izkaznica glavna ter edina kvalifikacija za najboljša in najbolj odgovorna uradniška mesta. Ker je zdrknila slovenska SDS na vrednost samo dveh reprezentantov v Beogradu, je tudi vera v Žerjavov evangelij zgubila vsako moč. Za Žerjavovce je nastopila ona bridka doba, ko ne prejemajo več niti droblin z vladne mize, ampak morajo njihovi bivši valpeti ter najbolj razkričani ovaduhi občutiti usodo premeščen in upokojitev. Edina in poslednja tolažba Žerjavovcev sta še »Jutro« in »Narod«, koder še bruhajo svoje papirnate bombe groženj, za katere se pa nikdo več ne zmeni.

V zadnjem času ima Žerjavova gospoda še to smolo, da se vsak napad »Jutra« na kako nepolicajdemokratsko osebnostjo bridko maščuje nad najbolj uglednimi SDS pristaji.

Javnosti je še gotovo v svežem spominu rovtarski napad na mariborska profesorja dr. Rostoharja in Valesa, ki je izšel v »Jutru« izpod peresa mariborskega sam. demokrata. »Jutro« se je zaletelo v omenjena gospoda profesorja samo radi tega, ker nista pristala žerjavščine in ker imata oba najboljšo kvalifikacijo za ravnateljsko mesto, eden na realni gimnaziji v Celju, drugi na državnem ženskem učiteljskem v Mariboru. Oba gospoda sta od objektivne strani priznana kot prvovrstna strokovnjaka, ki spadata na tako odgovorno mesto, kakor je ravnateljsko.

Vsa poštena javnost je z ogorčenostjo obsodila omenjeni »Jutrov« napad v prepričanju, da se bo ta pamfletsko zaletavanje v najboljše pedagoge maščevalo na žerjavovcih.

V nedeljo, 14. t. m. je izšel napad na Rostoharja in Valesa, v pondeljek sta se pojavila v Mariboru poslana od prosvetnega ministrstva gg. Košutič in Pasarič. Oglasila sta se v zavodu, ki je bil do predkratkom še punčica v Žerjav-Pribičevičevih očeh in ugotovila uprav po policajdemokratsko brezvestno poneverbo več deset tisočakov dinarjev. Koj po pojavu prosvetnih gospodov je zavrelo med mariborskimi žerjavovci in g. dr. Koderman se je ponudil kot Mecen, ki je založil primanjkljaj v blagajni državnega ženskega učiteljskega. Odkod in kje je vzel dr. Koderman denar, ne zna nikdo — Glavno je, da je krit primanjkljaj in da se zadevo zaluša.

Najbolj informirani dnevnik v Sloveniji »Jutro« ni ohranilo o obisku gg. Košutiča in Pasariča v Mariboru niti besedice, ni izstrelilo od tedaj v osebi Rostoharja in Valesa niti pušice več v strahu, da ne bi kdo drugi razkril kvalificiranost policajdemokratskih pedagogov, ki je obstojala pod Pribičevič-Žerjavovo ero edino v SDS strankarski izkaznici.

Prepričani smo, da se »Jutro« ne bo več bavilo s presojo kvalifikacije in nekvalifikacije pedagoških osebnosti kakor sta gospoda dr. Rostohar in Vales.

A ne samo v Mariboru, ampak tudi v Beogradu je začelo padati po sam. demokratiški gospodi tako ob-

čutno, da se je pred temi udarci skril neznano kam sam g. dr. Žerjav. Kakor smo že omenili v našem listu, je nastopil v beograjskem »Radikalu« Momčilo Ivanič s svojim podpisom proti svoječasnemu ministrovanju dr. Žerjava in mu očita, da je oškodovalec državo za 31 milijonov dinarjev. »Jutro« na tozadevno »Radikalovo« in našo ugotovitev ni odgovorilo niti z besedico.

Dr. Žerjav je dobro znal, kdaj da pride na dnevni red pred skupščino proračun ministrstva za šume in rude in da bo ob tej priliki govoril g. minister Nikič, a ga ni bilo v zbornici. Gospod minister je očital dr. Žerjavu kot predniku debele zlorabe, a sicer občutljivi Žerjav na te očitke do danes ni odgovoril v »Jutru« in še do danes ni stopil pred parlament, da bi se zagovarjal ustmeno.

Težki očitki in udarci padajo v zadnjem času na račun slovenske SDS, a na vse te udarce nimata »Jutro« in Žerjav nobenega drugega orožja in zagovora kakor — molkl — ot.

Iz Maribora.

Prvi materinski dan v Mariboru. Katoliško prosvetno društvo v Melju je priredilo zadnjo nedeljo, ob pol petih zvečer materinski dan v društvenih prostorih, ki so bili napolnjeni do zadnjega kotička. Vrstile so se dnevu primerne deklamacije in krasne tamburaške točke zbora Katoliške Omladine. Vrhunec cele slavnosti v čast našim materam je dosegel krasno sestavljen in v srce segajoči govor, v katerem je bila vsestransko opisana čast materinstva. Vse navzoče je prešinila le ena želja: Bog daj, da bi meli mnogo dobrih in požrtvovalnih mater, ker le tedaj smemo pričakovati presnovitve družinskega življenja. — Podobno slavnost priredi na praznik Katoliško izobraževalno društvo v Krčevini v prostorih g. Kolarica, ob 4. uri in ob 6. uri pa Katoliška Omladina v društvenih prostorih z najrazličnejšim sporedom. Razun deklamacij, govora in kratke igre nastopita orkester in tamburaški zbor. Vsi starši družnikov in prijatelji društva se tem potom uljudno vabijo k obilni udeležbi. — Odbor.

Orliški krožek Maribor proslavi »Materin dan« z akademijo, ki se vrši dne 25. t. m. v dvorani Zadrugne gospodarske banke. Začetek ob 5. uri. Spored: 1. Mati ziblje, lepo poje; poje ženski zbor pevskega društva »Maribor.« 2. Gojenke: Vaje s smrečicami. 3. Rdeči Sarafan. 4. Slavnostni govor (dr. Sušnik). 5. Mladenke: Vaje z veterinami. 6. Prizor: Rosa mystica. 7. Članice: Oj Doberdob. 8. Meško: Mati (štiri prizori drugega dejanja).

Redka slavnost. Dne 23. marca t. l. zvečer se je v mirnem kotičku Petrovega sela vršila redka slavnost. Maturanti leta 1896., so svojemu ljubljensmu nekdanjemu učitelju, profesorju Gabrijelu Majcenu zapeli podoknico, kakor pred tridesetimi leti. Da pojejo isti pevci na istem mestu iste pesmi istemu godovnjaku, to je pač redka slavnost. Gospod profesor Majcen si je znal kot izvrsten pedagog in učitelj v toliki meri pridobiti ljubezen svojih učencev, da ga še po tolikih letih ne morejo pozabiti in mu še vedno v vdanem srcu čuvajo brezmejno spoštovanje in ljubezen. Še na mnoga leta, kličevo zaslužnemu, v trdem delu za narod osivelemu profesorju tudi mi prav iz dna srca.

Ukinitev državne posredovalnice za delo, ali, kot se je službeno imenovala Borza dela, povzroča med mariborskimi delavstvom, kakor delodajalci velike skrb. Oboji so se že tako navadili na to koristno institucijo, da so samo preko nje iskali delo, oziroma delavce. Na ugoden odmev je radi tega pri vseh slojih naletela vest, da namerava občina sama prevzeti v slučaju ukinitve to institucijo ter jo voditi radi splošne koristi še dalje. Tako bo mariborska občina prva, ki bo prevzela v svoje roke važno vprašanje zaposlovanja delavcev.

Zastrupljenje. Včeraj se je skušal zastrupiti v Krčevini stanujoči 29 letni ključavničar Feliks Gradišnik. Izpil je steklenico lizola. K sreči so zastrupljenca takoj opazili ter obvestili rešilni oddelek, ki ga je prepeljal v bolnico. Izprali so mu želodec in nahajala se že izven nevarnosti. Motiv samomora ni znan.

Mariborske ure na stolpih stolnice, magistrata in frančiškanske cerkve se nikoli ne morejo sporazumeti, da bi kazale isti čas. Vsaka jo reže po svoje, vse pa drugače, kakor kolodvorska ura, tako da se je včasih res težko orientirati. Morda bi se pa le dalo kako uravnati, da bi se vse vsaj približno ujemale z železniškim časom.

Blato na mariborskih ulicah je postalo naravno nevarno. Gorje pešcu, če mora prekračati prometnejše ceste, kot so Ruška, Koroška ali Tržaška. Da varno prebrodi dokolensko blato, bi rabil najmanj čoln. Poleg tega so avtomobilisti tako brezobzirna, da najhitreje drviijo baš po najhujši brozgi, ki šprica v velikih lokih po trotoarjih ter še močno pomnožujejo nevol o ubogih pešcev.

Narodno gledališče. Sreda, 24. marca: Zaprto. — Četrtek, dne 25. marca, ob 15. uri ljudska predstava »Cigani« ob znižanih cenah. — Četrtek, dne 25. marca ob 20. uri »Evangelnik«, ab. B kuponji).

»Evangelnik« zopet na našem odru. Po daljšem presledku se vprizori na praznik, v četrtek, dne 25. marca na zvečer ta priljubljena opera. Ab. B. Popoldne istega dne velezabavna ljudska igra »Cigani« ob znižanih cenah.

»Hudožestveniki« v Mariboru. V najkrajšem času pridejo zopet ti svetovni umetniki na tri gostovanja, na kar se že danes opozarja.

Ljudske predstave v mariborskem gledališču. Da se omogoči najširšim slojem in tudi zunanjemu, zlasti kmečkemu občinstvu obisk gledališča, se vprizori na praznik dne 25. marca in na velikončno nedeljo in pondeljek, vedno ob treh popoldne, ljudske predstave po znižanih cenah. Prva dvakrat ljudska veseloigra »Cigani«, na veli-

konočni pondeljek pa velezabavni »Zlaman meščan«. — Ugodne zveze za zunanje goste.

Mladenčki naborni obvezniki, rojeni leta 1902, 1903, 1904, 1905 in 1906, jugoslovanski državljani, ki stanujejo v Mariboru, a niso v Maribor pristojni, se opozarjajo, da se morajo, ako hočejo zadostiti letošnjemu naboru v mestu Mariboru, zglasiti pri mestnem vojaškem uradu na Slomškovem trgu 5 I do najdalje dne 10. aprila t. l., kjer dobijo natančne informacije. Vsak naborni obveznik mora seboj prinesiti krstni list in domovnico, oziroma na rojstvo in domovinstvo se nanašajoče dokumente ter kolek za 5 din. za tozadevno prošnjo. Pripomni se, da naborna komisija ne bode nobenega tujega nabornega obveznika pregledala, ako se ji ne bode predložilo dveh izvlečkov iz rekrutnega spiska njegove domovinske občine.

Vojni invalidi, vdove in sirote se vabijo na članski sestanek, ki se vrši v Mariboru v nedeljo, dne 28. t. m., ob 9. uri popoldne v gostilni g. Orovič, Vetrinjska ulica 24. Na sestanku se bo razpravljalo o denarnih zadevah mariborske podružnice, zato je dolžnost vsakega člana, da se sestanka udeleži. Vsaki član, oziroma članica mora imeti seboj člansko knjižico, ker je sicer vstop zabranjen.

Državna borza dela v Mariboru. Od 14. do 20. marca so bila pri tej borzi dela prijavljena 103 prosta mesta, 127 oseb je iskalo službo, v 49 slučajih je borza posredovala uspešno in 7 oseb je odpotovalo. Od 1. januarja do 20. marca t. l. pa je bilo 1393 prostih mest prijavljenih, 1859 oseb je iskalo službo, v 760 slučajih je borza posredovala uspešno in 117 oseb je odpotovalo. — Od 1. aprila t. l. bo mariborska državna borza dela kot taka ukinjena in jo bo prevzela brzokone mariborska občina v svoje agende. Država namerava obdržati državne borze dela samo v Ljubljani, Zagrebu in v Beogradu.

P. T. L. v Mariboru se je potom prosvetnega oddelka mariborske oblasti obrnila na vsa šolska vodstva tega okoliša radi zbiranja prostovoljnih prispevkov za zgradbo prostozračne lope. Neko šolsko vodstvo je že poslalo semkaj znesek 20 din. kot rezultat zbirke med učiteljstvom dotične šole. Ker pa je bila predmetna akcija zamišljena kot nebiralna akcija med celokupnim prebivalstvom mariborske oblasti in ne samo med učiteljstvom, se vsa šolska vodstva naprošajo, da zbirajo potom doposlanih pol med ondodnim prebivalstvom vobče.

Nabavljalna zadruga državnih uslužbencev r. z. z. o. z. v Mariboru ima svoj redni občni zbor dne 28. marca t. l., ob 14. uri v mali dvorani mariborskega Narodnega doma, II. nadstropje. Ako bi občni zbor ob določeni uri ne bil sklepčen, vrši se pol ure pozneje ravnotam in z istim dnevnim redom občni zbor, ki je sklepčen ne glede na število došlih članov. Dnevni red je razviden iz objav v zadrugni prodajalni.

LISTER.

Mali svet naših očetov.

Roman treh delih. Spisal Antonio Fogazzaro.

Prevod iz italijanščine.

123

Z njim ni bilo mogoče hitro iti. Pri vsakem koraku se je ustavil, gledal vse, kar je imelo umetniško obliko, vse, kar se je izplačalo pogledati. Opazoval je pročelje cerkve, trojne stopnjice pristanišča Borromeo, vse tri strani dvorišča in veliko palmo v sredi, katere Luiza v njegovo veliko zgražanje ni niti videla, ko je šla prejšnji večer s Francem tod mimo. Ko ju je peljal čuvaj v Palazzo, je potreboval najmanj deset minut, da je prišel po stopnjicah; tako jih je občudoval. Ko je dospel do vrha, je posijalo par žarkov solca in čuvaj je predlagal, da bi jih izrabili in si ogledali vrt. Obrnil se je na levo in spremil je obiskovalca skozi vrsto praznih dvoran do železne ograje ter pozvonil. Prišel je vrtnar, dobro vzgojen mladenič, ki je stricu zelo ugajal, zakaj vse mu je vljudno razlagal, in stric ni malo spraševal. Pet minut je potreboval za kaferno drevo, ki je stalo ob vhodu. Luizi je bilo mučno. Bala se je, da se ne bi stric preveč utrudil, da bo tudi sama zelo trudna, ko mora gledati toliko rastlin in slišati toliko latinskih in ljudskih imen, posvečati pozornost stricu, dočim bi si želele njene misli miru in samote. Vrtnar je predlagal, da bi šli do Castello di Nettuno. Stric pa bi raje videl od blizu boromejskega enoroga, ki se vzpenja tam doli. Toda bilo je več stopnjic, zrak dušeč, zato se je obotavljal. Luiza je izrabila to obotavljanje ter vprašala vrtnarja, kje je kaka klop. »Tu spodaj«, je odgovoril, »na levo na trgu »Strobus.« Stric se je dal pregovoriti, da je šel na trg »Strobus«.

Bil je truden, a vseeno je hotel vse videti in vse vprašati. Ko se je napotil proti »Strobusu«, je začul tam daleč od Isole Madre bobnanje. Narodne straže v Pallanzi, ki je imela vaje na obrežju. »Sedaj se igrajo«, je rekel mladenič. »Samo igrajo, sicer pa ... ! Prihodnji mesec bo pa zares. Dati moramo dober nauk tej zverini. Glejte jo tam, to pošast.« Pošast je bila avstrijska bojna ladja »Radetzky«, ki so je imenovali piemontski obrežani »Radescon«.

»Sedaj plove v pristanišče Laveno«, je rekel mladenič. »Prihaja iz Luina. Pridite sem, če jo hočete dobro videti.«

Stric je vedel, da nima dovolj dobrih oči, zato je sedel na prvo klopi, ki jo je našel pod strobusi. Za njo je stala skupina bambusov in ob straneh dve drugi skupini velikih azalej. Za skupino bambusov, med debelimi, krivimi debli strobusov se je svetlikala bela vodna gladina, prav do črne proge gričkov Ispre. Nebo, proti severu temno, je bilo tam doli jasno. Luiza in vrtnar sta šla do ograje, ki je bila okrašena z grbom, odkoder je bil razgled na otok Madre, na Pallanzo in gornji del jezera. Luiza se je ozrla proti obširni svinčenasti vodni površini, katero so obdajali nad Laveno zamegljeni velikani skupine Sasso di Ferro, proti pogorju Maccagnu, proti daljnim snežiščem Spluge. Od »Radetzkyja« se je videl bolj dim kakor njegov trup. Bobni Pallanze so še vedno ropotali. Stric Peter je poklical vrtnarja, Luiza pa se je naslonila na obzidek pri ograji poleg tise, ki se je dvigala iz nižje ležeče ravnice. Drevo ji je zastiralo pogled proti jasnemu vzhodu. Zadovoljna je bila, da je ostala končno sama, da so se odpočili njeni pogledi in njene misli na daljnih, visokih pogorjih, na neizmernih vodah. Čez trenutek se je vrtnar vrnil, da bi ji pokazal rumene, cvetoče akacije in bele erike, tudi cvetoče, na spodnji ravnici. »Bruyères blanches« prinašajo srečo, je rekel. Ko je videl, da je Luiza zamišljena in se ne zmeni zanj, je šel dalje do rastlinjaka begonij. »Stari strobus«, je rekel glasno, da bi ga tujca slišala, ne da bi se obrnil. »Stari strobus, ki ga je zadela strela. Če hočete videti zasebni vrt«

Luiza se je dvignila, da bi šla po strica in mu dala roko, če bi bilo treba. Vrtnar, ki je stal in čakal poleg vhoda v lavorjev gozdič, je videl, kako je šla gospa proti sedečemu gospodu, pospešila korak in se s krikom vrgla nanj.

Kakor staro, nedolžno rastlino, tako je tudi strica Petra zadela strela. Njegovo telo je bilo naslonjeno na naslonjalu klopi, glava se je dotikala z brado prsi, oči so bile odprte, nepremične, brez izraza. Bilo je ono res poslovilna igra, kar mu je bila nudila njegova Valsolda. Stric Peter, dragi, spoštovani starček, modri mož, pravični človek, oče, debrotnik svojcev, stric Peter je odšel, odšel za vedno. Da, prišel je, da bi vstopil v vojsko, Bog pa ga je hotel v višji armadi. In ko je zadonel poziv, se je odzval. Bobni Pallanze so ropotali in oznanjali konec enega sveta in prihod novega. V Luizinem telesu je vzkliklo novo življenje, določeno za bodoče bitke prihodnjih časov, za drugačno veselje in drugačno trpljenje, kot je bilo veselje in trpljenje, od katerih je ta človek iz sveta naših očetov v miru odšel — v zadnjem trenutku seveda blagoslovljen od onega duhovnika z Isole Belle, ki mogoče nikdar ni izrekel svetih besed nad bolj vrednim človekom.

*) Bele erike.

Konec.

Duhal rože teherana,
ki v cvetele so zarana,
srkal sorbeta boš boš slaj,
ako piješ »BUDDHA« čaj!

Na pomoč deložrancem! Človekolubi, ki želijo Mariboru prihraniti sramoto deložiranih rodbin po cestah, se vabijo zaradi ustanovitve samopomoči k stanovanjski borzi »Marstan«, Maribor, Rotovski trg. 109

„Morsko kopališče Baška“

na otokou Krku

Divno ležeči »Hotel Velebit« z novo depandanco na najlepšem obrežju Kvarnera. — Prvovrstna slov. kuhinja. — Električna razsvetljava. — Zdravnik v hiši. — Komoditeta v vsakem oziru. — Cene od 50 do 60 din. za hrano. — Pijače, ohlajene na ledu.

Priporoča se Slovencem ter daje brezplačno pojasnilo lastnik hotela Ante Tudor.

KLOBUKI

Samoprodaja vseh vrst klobukov lastnega izdelka: moških, otroških — od 35 dinarjev naprej.

Sprejemanje starih klobukov v popravilo v najmodernejših barvah in oblikah.

Hitro

Solidno.

Točno.

Priporoča se

Anton Auer, klobučar

Maribor, Vetrin'ska ulica 5.

Redni občni zbor Spodnještajerske ljudske posojilnice v Mariboru

r. z. z. n. z.

se vrši v četrtek, dne 8. aprila 1926 ob 4. uri popoldne v uradnih prostorih v Mariboru, Stalna ulica št. 6 s sledečim dnevnim redom:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem obč. zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Potrjenje računskega zaključka za leto 1925.
5. Volitev nadzorstva.
6. Volitev treh članov načelstva.
7. Slučajnosti.

V zmislu § 33 društvenih pravil se vrši v slučaju ne-sklepčnosti eno uro pozneje, t. j. ob 5. uri popoldne, sitotam drugi občni zbor, ki sme sklepati ob vsakem številu navzočih zadrušnikov.

382

Načelstvo.

Dr. A. Otkerjevi izdelki za kuhanje



Svetla glava.

ne smejo manjkati v nobenem gospodinjstvu.

Dobijo se povsod in v glavni zalogi

JOS. REICH, MARIBOR.

Knjiga receptov se na željo pošlje brezplačno in poštne prosto.

Pecilni prašek
Vanilin slakor
Prašek za puding
Zmes za kolače

Somišljeniki, širite naše liste!

Zadružna gospodarska banka d. d.

Podružnica Maribor.

V lastni, novoizgrajeni palači, Aleksandrova cesta 6, pred frančiškanske cerkvi.

Izvršuje vse bančne posle najkulantnejše! — Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tekočem računu.

Pooblaščen prodajalec srečk drž. razr. loterije.

Prva žebljarska in železoobratna zadruga v Kropi in Kamni gorici.

Pisma: Žebljarska zadruga Kropa (Jugoslavija).

Telefon interurban Podnart.

Brzojavke: Zadruga Kropa.

Žebli za normalne in ozkotirne železnice, žebli za ladje, črni ali pocinkani, žebli za zgradbe, les i. t. d., žebli za čevlje. Spojeke za odre in prage, spojeke za ladje in splave. Železne brane. Zobje za brane. Kljuke za podobe, zid, cevi, žlebe i. t. d. Vijaki z maticami. Podložne pločice. Matice. Zakovice za tenderje, kotle, sode, mostove, pločeno, kolesa i. t. d. Vijaki čepi. Verige. Izdeluje lahke transmisije, popravlja strokovnjaško gospodarske stroje in opreme za vodne žage in mlne.

Vsi v našo stroko spadajoči železni izdelki po vzorih in rabah najceneje.

Ilustrovani ceniki na razpolago! — Prodaja se samo na debelo trgovcem.